

Şantaj Suçu*

The Crime of Blackmail

Burak BİLGE**

ABSTRACT

The crime of blackmail is expressed as a special case of threat. The crime of blackmail has been regulated under Article 107 of the Law on “offenses against liberty”. In the old Turkish Penal Code no. 765, the crime of blackmail, conditional threats and threats and benefits were organized. In our study, after briefly touching on the arrangement of the crime in the old Turkish Penal Code, the current state of the crime in the Turkish Penal Code No. 5237 is discussed in detail with all the elements of the Supreme Court.

Keywords: the crime of blackmail, Article 107, conditional threats, the old TPC, benefit.

Giriş

Türk Ceza Kanunu’nun Özel Hükümler başlıklı ikinci kitabının Kişilere Karşı Suçları düzenleyen ikinci kısmının yedinci bölümünde *Hürriyete Karşı Suçlar* (m. 106-124) düzenlenmiştir. İlgili bölüm kapsamında m.107’de çalışma konumuz olan şantaj suçu kaleme alınmıştır.

Şantaj suçunun suç teorisi kapsamında incelenmesine geçilmeden önce hürriyet kavramının izah edilmesi gerekmektedir. Hürriyet kavramı temelinde bireyin irade özgürlüğünü barındırır. Yani bireyin dış dünyaya yansıyan hareketlerini iradesiyle doğru orantılı olarak, hiç bir baskı altında kalmaksızın gerçekleştirmesidir. Kısaca akıl ile iradenin birlikte şekil almasına hürriyet diyebiliriz. Hürriyet ile irade arasındaki bu sıkı ilişki insan varlığının doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkar.

* Makale gönderim tarihi: 03.05.2019. Makale kabul tarihi: 17.06.2019. Burak Bilge, “Şantaj Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, 2019, s. 131-160.

** İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi. İletişim: burak.bilge@inonu.edu.tr
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58d5769764db33.36443687, (24.03.2017)

Hürriyet Arapça kökenli bir kelime¹ olup, sözlükte serbestlik, hür oluş olarak geçmektedir². Kelime zaman zaman özgürlük kavramı ile müsavî olarak anlaşılmıştır. Bu bağlamda bazen hiç bir engel tanımadan istediğini yapabilen hürriyet olarak anlaşılmış ise de, böyle bir anlayışın bizatihi kendisi bireylerin karşılıklı olarak iradelerini etki altında bırakacağı için doğru değildir. İşte bu noktada gerek kanun hükümlerine ve beraberinde hukukun emredici kurallarına, içtima-i hayattaki genel ahlak-adap ve davranış kurallarına riayet etmek ve nihayet başkasının hürriyetini bozmamak temel meseledir. Bizatihi bu kurallara uymak *hürriyetin adabıdır*. Hürriyetin kullanılması da kişinin hem kendisine hem de başkasına zararının dokunmaması ile sınırlıdır.

Elbette ki kamu düzenini tesis eden bu hukuk kurallarına uyulmaması cezai bir takım yaptırımlara tabi tutulmaktadır. İşte yukarıda bahsettiğimiz kural ve düzenlemelere aykırı davranılarak kişiler üzerinde tahakküm oluşturularak cebren hareket ettirilmeleri ve bazen karşılığında maddi-manevi menfaat temin edilmesi TCK m. 106-124’de düzenlenen suçların meydana gelmesine sebep olmaktadır.

I. Genel Olarak Şantaj Suçu

Şantaj dilimize Fransızcadan (chantage) yerleşmiş bir kelime olup, “herhangi bir çıkar sağlamak amacıyla bir kimseyi, kendisiyle ilgili lekeleyici, gözden düşürücü bir haberi yayma veya açığa çıkarma *tehdidiyle* korkutma” anlamına gelmektedir³. Şantaj kelimesinin anlamına baktığımızda, özünde *korkutmanın* olduğunu görmekteyiz. Bu anlamda tehditten farklı değildir. Lakin 107. maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi, şantajda kişiye bir kötülük yapılabacağından, kişinin sahip bulunduğu bir değere saldırıda bulunulacağından bahisle bir zorlama söz konusu değildir⁴. Şöyle ki; şantaj suçunda *tehdit* araç olarak kullanılmakta olup, söz konusu tehdit bazı değerlere yönelerek, mağdurun hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlamakta ya da fail şeref, haysiyet gibi değerlere zarar vereceğine ilişkin hususları açıklama tehdidiyle *yarar sağlama* amacı gütmektedir. Bu anlamda şantaj tehdidin özel bir halidir⁵.

1 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58d5769764db33.36443687, (24.03.2017)

2 Abdullah Yeğin, *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, İstanbul, 1978, s. 238.

3 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58d8dcf6d34a11.16641276, (27.3.2017).

4 Zeki Hafızoğulları, Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar*, 5. Baskı, Ankara, 2016, s. 182.

5 Alaaddin Egemenoğlu, “Yargıtay Kararları Işığında Tehdit Suçu”, *İMÜHFD*, İstanbul 2017, S. 4/1, 59-102, s. 65.

Şantaj suçu ETCK’da, doğrudan “şantaj suçu” başlığı ile düzenlenmiş değildir. Eski ceza kanununda “Hürriyet Aleyhinde İşlenen Cürümler” başlığı altındaki üçüncü fasıl “Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Cürümler” 188. madde (şartlı tehdit) ve 192. maddeler (tehdit ile menfaat sağlama), TCK m. 107’de düzenlenen şantaj suçunu karşılamaktadır. Eski ve güncel TCK kapsamında şantaj suçunun maddelerini ayrı ayrı incelemek faydalı olacaktır.

A. Şantaj Suçuna İlişkin Yasal Düzenlemeler

1. ETCK Kapsamında Şantaj Suçu

TCK m. 107/1’de düzenlenmiş olan şantaj suçunun tam olarak karşılığı ETCK’da bulunmamaktadır. TCK m. 107/2 kapsamında düzenlenmiş olan şantaj suçu ise, ETCK m. 192’de kaleme alınmış bulunmaktaydı.

192. madde “Kendisine veya başkasına, para veya diğer bir yarar sağlamak maksadıyla bir gerçek veya tüzel kişiye zarar verebilecek bir hususu neşir yolu ile veya her ne suretle olursa olsun açıklama tehdidinde bulunanlara bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Fail, arzu ettiği para veya diğer bir menfaati elde etmiş ise ceza üçte biri oranında artırılır” şeklinde düzenlenmişti.

192. madde düzenlemesiyle, tehdit üzerinden mağdurun kendisine veya başkasına yarar sağlama maksadı cezalandırılmaktaydı. Aynı maddenin ikinci fıkrası ise suçun nitelikli hali olarak kaleme alınmış ve menfaatin elde edilmiş olması cezaı arttırmaktaydı.

İlerleyen bölümlerde TCK m. 107/2’ye ayrıntılı olarak değinilecektir. Ancak burada 192. madde ile mukayesesinin yapılması yerinde olacaktır. Bu anlamda her iki madde bakımından da bir failin *yarar sağlama* amacıyla suçu işlemesinden bahsetmektedir. Ancak 192. madde de “para veya diğer yarar” ifadesine yer verilmişken, 107/2’de para ifadesi kaldırılarak yalnızca “yarar sağlamak” ifadesi kullanılmıştır. Böyle olmasına karşın yarar sağlama bahsi bakımından her iki madde arasında anlam farkı bulunmamaktadır⁶.

Yine suçun mağduru bakımından iki madde arasında farklı düzenleme söz konusudur. 192. maddede tüzel kişilerinde bu suçta mağdur olabileceği belirtilmişken; m. 107/2’de gerçek ve tüzel kişi şeklinde ayrı bir düzenleme söz konusu değildir⁷. 192. maddeye göre suçun maddi unsuru, “zarar verecek

6 Nur Centel, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Şantaj Suçu”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: Prof. Dr. Duygun YARSUVAT’a Armağan*, C. IX, S. 2, s. 102.

7 Tüzel kişilerin TCK m. 107 bakımından suçun mağduru olup-olamayacağına ilişkin görüşümüz, ileride “mağdur” başlığı altında açıklanmıştır.

hususların neşir yolu veya herhangi bir suretle açıklanması”dır. 107/2’de ise zarar verecek hususun konusu şeref ve saygınlık olarak sınırlandırılmıştır. Yine 107/2’de “açıklama veya isnat etme” fiilleri yer alırken, m. 192’de yalnızca “açıklama” ifadesi kullanılmıştır.

Diğer yandan ETCK’nın 188. maddesi “Bir kimse bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanır veya onu tehdit eder veya yetkisi olmadan veya yasalara aykırı olarak bir konuda bilgi vermesini veya inancını veya siyasî veya sosyal görüşünü açıklamasını isterse altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır” şeklinde düzenlenmişti. Burada ise tehdit, mağduru bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da işlememeye mecbur etmek için kullanılmıştı. Söz konusu düzenleme ise şartlı tehdit olarak adlandırılmaktaydı.

2. TCK Kapsamında Şantaj Suçu

TCK’nın 107. maddesinde şantaj suçu şu şekilde düzenlenmiştir: “*Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır*”.

(2) (Ek: 29/6/2005 – 5377/14 md.) “*Kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur*”.

TCK’nın 107. maddesi iki fıkra şeklinde düzenlenmiş, birinci fıkrada bir kimsenin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle diğer bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlaması cezalandırılırken; ikinci fıkrada şeref veya saygınlığa zarar verecek hususların açıklanacağı veya isnat edileceği *tehdidi* yaptırım altına alınmaktadır.

Maddenin yarar sağlamak amacıyla gerçekleştirilen tehdide ilişkin 2. fıkrası 29.06.2005 tarihinde 5377 s. Kanununun 14. maddesi ile sonradan eklenmiştir. Eklenen 2. fıkranın esasen birtakım değişiklikler ile ETCK’nın 192. maddesini yansıttığını yukarıda ifade etmiştik.

B. Mukayeseli Hukukta Şantaj Suçu

Alman Ceza Kanununun (AlCK) 253. maddesinde şantaj suçu (Erpressung) kaleme alınmıştır. 253. maddenin 1. fıkrasında şantaj suçu temel olarak şu şekilde düzenlenmiştir: “*Bir kimse hukuka aykırı olarak cebir kullanarak veya*

ciddi bir kötülük tehdidiyle, başka bir kimseyi bir şey yapmaya, yapmamaya veya yapılmasına müsaade etmeye zorlayarak kendisi veya üçüncü bir kişi lehine haksız çıkar elde etmek için mağdurun veya bir başkasının malvarlığına zarar verirse 5 yıla kadar hapis veya para cezasına çarptırılır”.

ALCK’unda şantaj suçu TCK düzenlemesinden farklı olarak malvarlığına karşı suçlar kategorisinde düzenlenmiştir (Benzer olarak İsviçre ve Avusturya Ceza Kanunlarında da bu suç malvarlığına karşı suçlar içerisinde düzenlenmiştir⁸). Bununla birlikte şantaj suçunun cebir veya tehdidin araç olarak kullanılması suretiyle işlenebileceğinden bahsedilmiştir. TCK m. 107 düzenlemesinde ise şantaj suçunda araç olarak tehdidin kullanıldığını görmekteyiz. Cebirin kullanılması suçu yağmaya dönüştürecektir. Yine ALCK’unda haksız bir çıkar/ menfaat elde etme amacının olması gerekliliği açıkça düzenlenmiştir.

Fransız Ceza Kanunu’nda da suç malvarlığına karşı suçlar içerisinde düzenlenmiştir. Fransız CK m. 312-10’a göre şantaj suçu “*her kim namus ve şerefe veya şöhrete zarar verici bir olguyu açıklama veya herhangi bir kimseye bir suç isnat etme tehdidiyle, bir imzayı, taahhüdü veya bir vazgeçmeyi veya bir sırrın ifşasını veya para veya bir değeri veya herhangi bir mal elde ederse şantaj suçunu işlemiş olur*” şeklinde düzenlenmiştir⁹. TCK’nın kanunlaşması sürecinde şantaj suçu kaleme alınırken Fransız CK’nın bu ilgili maddesi baz alınsa da bundan farklı olarak yürürlükten geçmiştir.

Benzer şekilde İsviçre Ceza Kanunu’nda da şantaj, malvarlığına karşı suçlar arasında düzenlenmiştir. İsviçre Ceza Kanunu’nun özel kısmında yer alan “malvarlığına karşı cezalandırılabilir hareketler” bölümünün 156. maddesi “şantaj” başlığıyla düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre; “*Her kim kasten kendisini veya bir başkasını haksız olarak zenginleştirmek için, bir başkasını cebirle veya ciddi bir zarar tehdidiyle bir davranışa zorlar, bu vesileyle onun veya bir başkasının malvarlığına zarar verirse, beş yıla kadar ağır hapis veya hapis cezasına çarptırılır*”¹⁰. Maddenin ikinci fıkrası ile suçun nitelikli halleri düzenlenmiştir. Üçüncü fıkrada suçun cebir veya hayat ve vücut açısından tehlike tehdidiyle işlenmesinin yağmaya yol açacağı belirtilmiştir.

II. Suçla Korunan Hukuki Değer

Suç, toplumda korunmaya muhtaç birtakım değerlerin ihlal edilmesi olup, temelinde haksızlık barındırır¹¹. İnsanların iradi bir şekilde hareket ederek

8 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. İlhan Üzülmöz, “Şantaj Suçu”, *AÜEHFD*, C. VIII, S. 1-2, s. 175-177.

9 Mahmut Koca, *Yağma Cürümleri*, Ankara, 2003, s. 66

10 İsviçre Ceza Kanunu, m. 156/1.

11 İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Bası, Ankara, 2015, s. 158.

kamu düzenini, bireylerin ve toplumun hak ve menfaatini ihlal eden fiiller gerçekleştirilmeleri suç olarak adlandırılan bu mevzuu ortaya çıkarır. İhlal edilen her hak, o hakka yönelik menfi sonuçlar doğurur ve ona ait değeri ihlal eder. Kanun koyucu suç olarak düzenlediği normlarda ise bir veya birden fazla değerin korunmasını amaçlayabilir.

Şantaj suçunda korunan hukuki yarar bir kimsenin kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlama ya zorlamakla fesada uğratılan iradesidir¹². Şantaj para veya herhangi bir çıkar sağlama amacıyla bir kimseyi, kendisiyle ilgili lekeleyici, gözden düşürücü bir haberi yayma veya açığa çıkarma tehdidiyle korkutmak olarak tanımlanabildiği gibi, bir kişiye zarar verebilecek bir durumun açıklanması tehdidiyle para sızdırılmaya çalışılması anlamına da gelmektedir¹³.

Şantaj suçunun TCK'da düzenlendiği yerden hareketle, bu suçla doğrudan kişilerin hürriyetlerinin korunmasının amaçlandığı söylenebilir. Yani bireylerin iradeleri, özgürce hareket edebilme yetenekleri korunmaktadır. Burada iradenin cebren yönlendirilmesi, hem iradenin oluşumunu hem de belli yönde oluşmuş iradenin zorla hareket ettirilmesini içine alan bir olgudur¹⁴. Şantaj suçu ile iradeye yönelik bir haksızlık olduğundan buradaki hürriyet kişinin "iç hürriyeti" olarak ifade edilmektedir. Kişinin dış hürriyeti ise daha çok bedenen bir özgürlüğünü kapsayacağı için şantaj suçunda korunduğu söylenemez.

Şantaj suçunun şeref ve saygınlığa yönelik zarar verici hususların açıklanacağı veya isnat edileceğinden hareketle yarar sağlamaya yönelik işlenmesi halinde, kişinin malvarlığı değerlerinin de korunduğu söylenebilir¹⁵. Bu durumda hem irade hürriyeti hem de malvarlığı birlikte korunmaktadır. Şantaj suçunda korunan hukuki değerlerin çoklu özellik göstermesi (malvarlığı ve irade) bu suçun düzenlendiği yerin tartışılmasına gerekçe olmuştur. Malvarlığı değerinin ihlal edilmesinden hareketle malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında düzenlenebileceği tartışılmıştır. Mehz Alman Ceza Kanununda, Fransız Ceza Kanununda ve Avusturya Ceza Kanununda şantaj suçu malvarlığına karşı suçlar arasında düzenlenmiştir¹⁶.

107. maddenin ilk fıkrası bakımından irade özgürlüğünün korunma altına alındığı ve dolayısıyla hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmesinin yerinde

12 Yarg. 2. CD., 17.03.2014 Tarih ve 2013/17823 E., 2014/7136 K., (www.lexpera.com, 10.03.2019).

13 Yarg. 22. CD., 23.12.2009 Tarih ve 2015/4895 E., 2015/7025 K., (www.karartek.com.tr, 9.4.2017).

14 İlhan Üzülmöz, Mahmut Koca, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, 2013, s. 373.

15 Centel, s. 108.

16 Üzülmöz, s. 175-176.

olduğu muhakkaktır. Kanaatimizce m. 107/2 bakımından da düzenlendiği yer isabetlidir. Zira burada bir “yarar sağlama”dan bahsedilmektedir ve bu yarar maddi olabileceği gibi manevi de olabilir. Malvarlığına karşı suçlar içerisinde düzenlenseydi, burada manevi bir yarardan bahsedemezdik. O halde doğrudan maddi bir kazancın olması gerektiği söylenirdi. Bununla birlikte kanun koyucu da bireyin serbest bir ruh hali (iç hürriyet ile hareket etmesini), esasen korunması gereken değer olarak benimseyerek suçu isabetli bir şekilde hürriyete karşı suçlar içerisinde düzenlemiştir. Şunu da hemen ifade edelim ki, suç malvarlığına karşı suçlar arasında düzenlenmiş olsaydı, orada da irade hürriyetinin korunmasının amaçlandığı söylenebilirdi. Ancak o halde suçun maddi unsurlarında bir takım farklı mevzular gündeme gelirdi.

III. TCK’ya Göre Suçun Maddi-Manevi Unsurları ve Hukuka Aykırılık

A. Suçun (Tipikliğinin) Maddi Unsuru

Bir suçun meydana gelebilmesi için, belirli yönde gerçekleşen icrai veya ihmali bir insan davranışının dış dünyada değişikliğe sebep olması gerekmektedir. Bu doğrultuda suçun maddi unsuru bir fiilin bulunmasını ifade etmektedir¹⁷. Suçun maddi unsuru dâhilinde “fail-mağdur, hareketin konusu, netice ve illiyet bağı” gibi hususlar tartışılabilir.

1. Fail

TCK m. 37/2’nin ifadesine göre, suçun kanuni tanımındaki fiili gerçekleştiren kişi faildir Yani fail suçun aktif süjesi olup onu işleyen kimsedir¹⁸. Suçlar ekseriyetle *herkes* tarafından işlenebilmektedir. Şantaj suçunun da bu kapsamda faili belirli bir özellik göstermeyip, herkes bu suçun faili olabilmektedir¹⁹. Ancak 107. maddenin iki fıkrası birbirinden farklı özellikler gösterdiğinden ve 1. fıkroda fail bakımından bazı durumlarda özel haller olabileceğinden iki fıkrayı ayrı ayrı incelemek daha faydalı olacaktır.

a. 107/1’e Göre Suçun Faili

Maddenin birinci fıkrasında, “*haklı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle...*” ifadesine göre, suçun faili bir hak veya yükümlülük sahibi kişi olabilir. Ceza hukukunda, özel yükümlülük altında bulunan ve belli faillik vasfını taşıyan kişiler tarafından işlenen suçlara

17 Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Umumi Kısım*, C. I, İstanbul 1959, s. 342.

18 Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Güncellenmiş 6. Baskı, Ankara, 2014, s. 247.

19 Veli Özer Özbek ve diğerleri; *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 8. Baskı, Ankara, 2015, s. 402.

“özgü suçlar” adı verilmektedir²⁰. Bu kapsamda şantaj suçu m. 107/1 bakımından özgü suç niteliği taşıyor mu? Bu soruya doğrudan evet veya hayır cevabını vermek yerinde olmaz. Zira bir hak veya sorumluluğun yerine getirilmesi bazen belli kişilere yüklenebilirken bazen de herkes o hak ve sorumluluğu yerine getirmekle mükellef olabilir. Diğer bir söylemle, herkesin hak ve yükümlülük sahibi olabileceği durumlar olabileceği gibi bazı kişilerin hak ve yükümlülük sahibi olabileceği haller mevcuttur²¹. O halde TCK m. 107/1 bakımından, *herkesin* hak ve yükümlü olduğu durumlarda özgü suçun varlığından bahsedemeyiz.

b. 107/2’ye Göre Suçun Faili

Kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla bir başkasının şeref veya saygınlığını ihlal edebilecek hususları açıklama tehdidinde bulunan *herkes* bu suçun faili olabilir. Faillik burada özel bir durum arz etmez.

Şeref ve saygınlığa zarar verecek hususların kamu görevlisi tarafından, görevi gereği elinde bulundurduğu araç ve gereçlerle işlenmesi durumunda failin cezası m. 266’ya²² göre artırılacaktır²³. Ancak bunun için ilgili suç tipinde kamu görevlisi sıfatının yer alması -ki 107/2 bu şekildedir- gerekecektir.

2. Mağdur

Şantaj suçunun mağduru bakımından üzerinde durulması gereken nokta tüzel kişilerin de bu suçun mağduru olup olamayacağı tartışmasıdır. ETCK m. 192’ye hem gerçek kişiler hem de tüzel kişiler bu suçta mağdur olabilmekteydi. Ancak TCK m. 107’de kanunun sistematığına de uygun olarak böyle bir ayırım yapılmamıştır. Doktrinde şantaj suçunun mağdurunun ancak gerçek kişiler olabileceğini savunan görüşlerle beraber²⁴, tüzel kişilerin de bu suçta mağdur olabileceğini savunan görüşler mevcuttur²⁵. Diğer bir görüş de tüzel kişiyi mağdur olarak kabul etmekle birlikte, şeref veya saygınlığa zarar verecek bir

20 Özgenç, s. 192.

21 Fahri Gökçen Taner, “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, *TBB Dergisi*, S. 92, Yıl: 2011, s. 123.

22 TCK m. 266: “Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır”.

23 İlhan Üzülmöz, *Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Ankara, 2007, s. 151.

24 Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 13. Baskı, Ankara, 2016, s. 460; Koca, Üzülmöz, s. 374

25 Centel, s. 102; Taner, s. 125; *Özbek*, tüzel kişilerin açıkça bu suçun mağduru olamayacağını söylememekle birlikte, ticari itibarı yüksek bir firmaya üretmiş olduğu hatalı ürünlerin basına verileceği söylenerek yarar talep edilmiş olmasını şantaj suçu olarak kabul etmiştir. Ancak bu örnek Yargıtay 4. CD.’nin önüne gelen bir vaka olup eski TCK dönemine denk gelmektedir. Eski TCK zamanında ise şantaj suçu 192. maddede tehdit kapsamında düzenlenmiş ve mağdurunun *gerçek veya tüzel kişi* olabileceği açıkça ifade edilmişti.

hususun açıklanması tehdidinin tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişiler aleyhine olması gerektiğini savunmaktadır²⁶.

Kanaatimizce şantaj suçunun mağduru TCK sistematığında düzenlenen tüm suçlar da olduğu gibi ancak gerçek kişilerdir. Bilindiği gibi suçun mağduru bir suçla korunması amaçlanan hukuki yararın sahibi olan gerçek kişilerdir²⁷. Tüzel kişiler aleyhine özellikle onların saygınlığı aleyhine olarak pek tabii şantaj suçu işlenebilirse de onlar ancak bu suçtan zarar gören olarak kabul edilmelidirler²⁸. Mesela, bir şirketin piyasadaki itibarına, prestijine zarar verebileceği tehdidiyle şirketten para istenmesi şantaj suçunun tipikliğine uymaktadır. Ancak burada şirketin saygınlığına zarar verecek hususa ilişkin tehdit tüzel kişiliği temsil eden aleyhine kabul edilmelidir. Bu durumda mağdur tüzel kişiliği temsil eden gerçek kişi/ler, suçtan zarar gören ise tüzel kişiliktir. Ayrıca suçun düzenlendiği yerden hareketle de bu ispat edilebilir. Şöyle ki şantaj suçu *hürriyete karşı suçlar* arasında düzenlenmiştir. Hürriyet kavramı ise insana yönelik bir kavram olup bireyin iradesi ile vicdanının uyum içinde özgürce şekillenmesidir. Kanun koyucu şantaj suçunu bu bölümde düzenleyerek ancak gerçek kişilerin suçun mağduru olabileceğini kastetmektedir. Her ne kadar bu suçta malvarlığına ilişkin değerlerin korunması da gözetilmiş olsa da bu ikincildir. Genel olarak kanaatimizce ancak gerçek kişiler suçun mağduru olabilir. Bir an tüzel kişilerin bu suçta mağdur olabileceğini kabul etsek dahi, suçun düzenlendiği yer itibarıyla bu yine mümkün gözükmemektedir. Aksi yönde bir niyet söz konusu olsaydı suçun, *Ekonomi ve Ticarete İlişkin Suçlar* bölümünde düzenlenmesi daha doğru olurdu.

Şantaj suçunda araç olarak kullanılan tehditten etkilenecek kişi ile yarar (107/2) veyahut haksız çıkar (107/1) elde edilecek kişinin aynı olması gerekmektedir. Mesela, bir kardeşe sahip olduğu lüks arabayı kendisine vermediği takdirde erkek kardeşinin eşcinsel olduğu yönünde haberler yayılacağına yönelik tehdit bu şekildedir.

3. Suçun (Hareketin) Konusu

Suçun (hareketin) konusu, suçun üzerinde gerçekleştiği kişi veyahut şey-

26 Soyaslan, s. 216.

27 Nur Centel, Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 9. Baskı, İstanbul 2012, s. 182; Yener Ünver, Hakan Hakeri, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, C. I, 6. Baskı, Ankara, 2012, s. 397; Özgüç, s. 193-197.

28 “*Ceza hukukunda ise mağdur kavramı, suçun konusunun ait olduğu kişi ya da kişilerdir. 5237 sayılı Türk Ceza Yasasının hazırlanmasında esas alınan suç teorisinde suçun maddi unsurları arasında yer alan mağdur, ancak bir gerçek kişi olabilecek, tüzel kişilerin suçtan zarar görmeleri olanaklı ise de bunlar mağdur olamayacaklardır*”, YCGK, 22.10.2008 Tarih ve 2011/166 E., 2011/213 K., (www.karartek.com.tr, 9.04.2017).

dir²⁹. Buradan hareketle her suçun bir konusunun olduğunu söyleyebiliriz. Hemen belirtelim ki, suçun konusu ile suçun hukuki konusu (hukuki yarar) aynı şeyler değildir. İki konu arasındaki farkı ayrıntılı olarak izah etmek konunun bütünlüğünü dağıtacağından meseleyi ilgili yerlere havale etmekle yetineceğiz.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, şantaj suçu ile kişilerin irade hürriyetleri kısıtlanmaktadır. Bireyin özgür irade ile düşünme ve karar alabilmesi ve de buna bağlı olarak hareket edebilme serbestisi ihlal edilmektedir. Bu doğrultuda tüm bu menfi hareketlerden zarar gören kişi, diğer bir değişle hürriyeti ihlal edilen kişi şantaj suçunun konusunu oluşturur.

Suçu teşkil eden fiilin vuku bulmasıyla suçun konusu ya zarar görmekte ya da tehlikeye uğratılmaktadır. Şantaj suçunun 1. fıkrada düzenlenen tanımına bakıldığında suçun oluşumu için mağdurun irade hürriyetinin etkilenmiş olması şartı aranmaz. Yani suçun tamamlanabilmesi için failin arzusuna kavuşması gerekmez. Dolayısıyla şantajın bir tehlike suçu olduğu açıktır³⁰.

Şantajın ikinci fıkrada düzenlenen hali bakımından da aynı husus geçerlidir. Bu halin gerçekleşmesi için kişinin şeref ve saygınlığına “zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde” bulunmak yeterlidir. Kanun koyucu bu düzenlemede tehdit içeren hususların “zarar verebilecek” nitelikte değil, “zarar verecek” nitelikte olması şartını aramıştır. Dolayısıyla ihtimale dayalı bir hususun objektif zarar tespiti güç olacağından şantaj suçu oluşmayacaktır. Bu durumda şantaj suçu bir “somut tehlike suçu”dur³¹.

4. Fiil (Hareket)

a. TCK m. 107/1’e Göre Fiil

TCK m. 107’1 de şantaj suçunu oluşturan fiil “*Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlamak*”tır³². Buna göre suçun maddi unsu-

29 Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75)*, 3. Bası, İstanbul 2013, s. 159; Koca, Üzülmöz, s. 108.

30 Üzülmöz, “Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları”, s. 150.

31 Ersan Şen, *Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu*, İstanbul, 2006, C. I, s. 431.

32 “*Sanağın, daha önce çalıştığı şirketten çıkarılması nedeniyle tazminat ve sigorta alacağı olduğu ve alacağını alamadığı gerekçesiyle şirkete hitaben yazdığı mektupta yer alan*... parayı benim hesabıma yatırmazsanız 2007 yılında size Samsun’den topladığım KDV fazlası faturaları maliyeye şikayet etmemi istemiyorsanız kestiğiniz parayı gönderiniz, ama göndermeseniz de olur, zaten maliye ihbarcıya tahsil ettiği paranın %10’nu veriyor. “*biçimindeki sözlerin TCK’nın 107/1 maddesinde düzenlenen şantaj suçunun kanuna aykırı ya da yükümlü olunmayan bir hususun yerine getirilmesini sağlamak için zorlama niteliğinde olmadığını ve hakkını aramaya yönelik olduğu gözetilmeden, yasal olmayan gerekçeyle mahkumiyet hükmü kurulması...*”, Yarg. 4. CD., E. 2013/8310 K. 2014/13395 T. 24.4.2014, (www.lexpera.com.tr, 20.10.2019).

ru iki seçimlik hareketten oluşmaktadır³³: 1)Hakkı olan bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle icbar 2)Yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle icbar.

1. fıkrada esasen yasal ve kullanılması meşru olan bir hakkın veya yükümlülüğün mevcudiyeti söz konusudur. Ancak meşru olan bu hak veya yükümlülük kötüye kullanılmaktadır. Neticesinde mağdur kanuna aykırı bir davranışta bulunmaya, yapmakla mükellef olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmak zorunda olduğu bir şeyi yapmamaya icbar edilmekte veyahut haksız çıkar elde edilmektedir³⁴. Görüldüğü gibi m. 107/1 bakımından hareket yasal zeminden suç zeminine kaymaktadır.

Mesela, bir futbol takımının başkanına, takımındaki futbolcuların doping kullandığına yönelik haberlerin basında yer almaması için sahip oldukları basın yayın kuruluşuna bağış yapmaya zorlanması halinde şantaj suçu söz konusudur. Burada bir basın yayın organı sahip olduğu haber yapma hakkını kötüye kullanmakta; mevcut olan doping ihlalini haber yapmamak için başkandan haksız menfaat temin etmektedir. Görüldüğü gibi burada gazetecinin kullanacağını bildirdiği (haber yapma) hakkı, mağdur üzerinde menfi bir etki oluşturmakta, bu haberin yapılmasını istememektedir.

Bir polis memurunun suç işlerken görülmesine rağmen, failin polis memurundan trafik cezalarını sildirirse şikâyet etmeyeceğini bildirmesi halinde failin yükümlülüğünü yerine getirmemesinden ötürü şantaj suçu oluşacaktır.

Yine mesela, komşusunun evine giren hırsızın gören şahsın, hırsızdan kendisini ihbar etmemesi için çaldığı şeylerden pay istemesi halinde şantaj suçu oluşur. Bu misalde de komşunun kanunen yapması gereken suçu ihbar etmektedir. Ancak bunu gerçekleştirmeyp mağdurdan (hırsızdan) menfaat temin etmektedir.

Bu noktada önemli olan failin bir hak veya yükümlülüğün bulunmasıdır. Fail hakkını kullanmayacağı veya yükümlülüğü yerine getirmeyeceğini karşı tarafa bildirerek serbest iradesini baskı altına alarak, onun menfi yönde hareket etmesini sağlamaktadır³⁵. Şayet ortada bir hak veya yükümlülük bulunmadan bir menfaat temini yoluna gidiliyorsa veyahut mağdur bir şey yapmaya veya yapmamaya zorlanıyorsa ortada şantaj suçu yoktur. Şartlara göre varsa başka suçlar araştırılmalıdır. Bir hak veya yükümlülüğün varlığı yalnızca ceza

33 Centel, s. 110.

34 Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, 2. Baskı, C. 3, Ankara, 2014, s. 3679.

35 Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 3678.

hukuku bakımından değil tüm hukuk bakımından incelenmelidir³⁶.

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi mağdurun iradesi zorlanmaktadır. Burada önemli olan, yapılacağı veya yapılmayacağı ifade edilen şeyin mağdurun iradesini zorlamaya elverişli olması gerektiğidir. Kullanılacağı veya kullanılmayacağı bildirilen hak veya yerine getirileceği veya getirilmeyeceği ifade edilen yükümlülük mağdurun iradesini zorlamalıdır³⁷. Çünkü suçla korunan hukuki değer en başta kişinin iradesidir. Kişinin iradesi fesada uğratılmakta, kişi serbestçe hareket edememektedir. Şayet ortada iradeyi zorlayan bir ihlal yok ise, kişinin iradesi icbar olunmaz ise suçun varlığından da bahsedilmez. Tabi ki şu hak veya yükümlülük mağdurun iradesini zorlar şeklinde bir ifadede bulunmak doğru olmaz. Klasik tabirle mağdurun etkilenip etkilenmeyeceğini veyahut hangi ölçüde etkilenip etkilenmeyeceğini, her duruma göre hakim ayrı ayrı tespit edecektir.

Bir kişinin kanuni bir hakkını kullanacağından bahisle başka bir kimseyi tehdit etmesi şantaj suçuna vücut vermez. Sahip olduğu restorandın kasasından para çalan garsonu gören kişinin, garsonu kenara çekerek “bir daha aynı şey tekrarlanırsa seni şikayet ederim” söylemi şantaj suçuna sebep olmaz. Ancak “seni şikayet etmemi istemiyorsan 3 ay boyunca burada maaşsız çalışacaksın” ifadesi şantaj suçunu doğurur. O halde diyebiliriz ki, kanuni bir hakkın kullanımı hakkın kötüye kullanılması teşkil etmiyorsa şantaj suçu değildir³⁸.

Kanuni lafza baktığımızda failin elde etmek istediği çıkarın *haksız* olması gerektiğini görmekteyiz. Gerçekten de fail hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle fail üzerinde tahakküm oluşturarak bir çıkar karşılığı onu bir şey yapmaya veya yapmamaya zorluyorsa, *elde etmeyi amaçladığı çıkar haksız* olmalıdır³⁹. Doktrinde bu meselenin izahı özellikle şikayet hakkının geri alınması karşılığında istenen paranın haksız olup olmadığı dolayısıyla şantaj suçunu oluşturup oluşturmadığı noktasında önem arz etmekte olup⁴⁰; çıkar mağdurun maddi/manevi zararına karşılık

36 Koca, Üzülmmez, s. 377.

37 Üzülmmez, Tehdit, Şantaj, Cebir Kullanma Suçları, s. 145.

38 Hafızogulları, Özen, s. 172; Tezcan, Erdem, Önok, s. 462.

39 “Somut olayda, sanığın gayriresmi eşi olan ve aralarından uyuşmazlık bulunan şikayetçiye “Evi satmazsan seni bıçakla öldürürüm, evin önüne sererim” biçiminde sözler söylediğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın, katılan adına tapu kaydı bulunan ve kendisinin aldığı iddia ettiği evin satılmasını istemesi, haksız bir çıkar sağlama amacına yönelik olmadığı gibi, bunu gerçekleştirmeye yönelik ölümlü tehdidinin de “yapmaya hakkı olduğu bir eylem” niteliğinde bulunmadığı, buna göre şantaj suçunun TCK m. 107/1’de ifade edilen unsurunun gerçekleşmediği ve eylemin TCK’nın 106/1-ilk maddesine uyan tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, kanuni olmayan gerekçe ile şantaj suçundan mahkumiyet hükmü kurulması”, Yarg. 4. CD., T. 10.2.2014, E. 2012/34789 K. 2014/3755, (www.lexpera.com.tr, 20.03.2019).

40 “sanığın, borçlu olduğu ve kendisini başka bir soruşturma dosyasından şikayet eden müşte-

geliyorsa haksız değildir denmektedir⁴¹. Biz bu görüşe kısmen katılmaktayız. Şöyle ki, her ne kadar şikayetin kullanılma hakkı var ise, şikayetten vazgeçme hakkı da vardır. Elbette ki burada şikayetten vazgeçme meselelerinin büyük çoğunluğu uzlaşma kapsamındaki suçlardan doğacaktır. Bunun karşılığında da maddi zarara karşılık gelen çıkarın talep edilmesi noktasında kanaatimizce sorun olmayacaktır. Lakin manevi zarara karşılık gelen çıkarın şikayetten vazgeçilmesi karşılığı talep edilmesi noktası kanaatimizce şüphelidir. Manevi zararın miktarı hangi ölçüde ne kadar olacaktır. Bunun tespiti nasıl yapılacaktır. Manevi zarara tam karşılık gelecek çıkarın elde edilmesi noktası sorunlu olacağından görüşe kısmen katılmamaktayız. Tüm bunlarla beraber kanaatimizce soruşturması ve kovuşturması şikayete tabi olmayan, uzlaşma kapsamı dışındaki suçlarda, ihbar yapılmamasına karşılık zararın tam olarak karşılanması durumunda dahi şantaj suçu oluşmalıdır.

Halk arasında fidye isteme olarak tabir edilen olay esasen şantaj suçunun bir örneği değildir. Mesela bir ailenin çocuğunu kaçıran şahısların, çocuğun verilmesi karşılığında haksız çıkar temin talep etmeleri şantaj suçunu değil; yağma suçunu doğurur⁴². Fidyeye meselesi 107/1-2 tipikliğine uymamaktadır.

Son olarak burada elde edilecek çıkarın sadece maddi çıkar olarak mı anlaşılması gerektiğine ilişkin ayrıntılı açıklama m. 107/2'de yarar sağlama bahsinde izah edilecektir. Konuyu bu nedenle oraya havale ederek burada kısaca geçiyoruz.

b. TCK m. 107/2'ye Göre Fiil

TCK m. 107/2 de şantaj suçunu oluşturan fiil “ bir kişinin şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği yönündeki tehdit”tir. Burada öncelikle maddede geçen şeref, saygınlık ve isnat etme terimlerinin açıklanması gerekmektedir.

Şeref, “bir kimseye başkasının gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer veya kişinin toplum nezdinde benimsenmiş iyi şöhreti” olarak tanımlanmaktadır. Saygınlık ise “güvenilir olma durumu, itibar, prestij” anlamında kullanılır.

kiye şikayetinden vazgeçmesi durumunda borcunu ödeyeceğini bildirmesi eylemi haksız bir çıkar sağlama amacına yönelik olmadığı gibi yapmaya hakkı olduğu bir eylem” niteliğinde bulunmadığı, buna göre TCK'nın 107/1. maddesinde düzenlenen şantaj suçunun maddi unsuru, sanığın yapmaya hakkı olan şeyi yapacağından veya yapmaya yükümlü olduğu bir şeyi yapmayacağından söz ederek, bu durumları mağdur üzerinde baskı aracı olarak kullanıp haksız bir çıkar elde edilmesidir unsurunun gerçekleşmediği gözetilmeden şantaj suçundan mahkumiyet hükmü kurulması.....”, Yarg. 4. CD., T. 27.3.2014, E. 2012/24960, K. 2014/9657, (www.lexpera.com.tr, 20.03.2019).

41 Özbek, s. 404; Taner, s. 134.

42 Özbek, s. 404.

maktadır⁴³. Bu kapsamda maddeye göre şeref ve saygınlığa zarar verebilecek *herhangi bir hususun* açıklanması şantaj suçunu oluşturacaktır. Fail, mağdurun şeref veya saygınlığını kötülemeye yönelik fiillerde bulunarak, onun itibarına, onuruna veyahut güvenilirliğine toplum içinde hanel getirmektedir. Ancak failin amacı yalnızca bu değildir. O şeref ve saygınlığa zarar verecek hususların açıklanacağı veyahut isnat edileceği tehdidini *yarar sağlamak* amacıyla araç olarak kullanılmaktadır⁴⁴.

Maddede “açıklanması” lafzı ile, şeref ve saygınlığa zarar verecek nitelikteki bir hususun diğer bir deyişle tehdidin konusunun geçmişte olmuş bir olay olduğu söylenebilir⁴⁵. Yani geçmişte gerçekleşmiş olan menfi bir durum, fail tarafından mağdurun aleyhine olarak yarar sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

Yine maddede “açıklanma” lafzı ile birlikte “isnat etme” kelimesi de kullanılmıştır. Bunlar TCK m. 107/2 bakımından seçimlik hareketlerdir. Isnat etme, “iftira, karacılık, yükleme” gibi anlamlara gelmektedir⁴⁶. Yukarıda gerçekleşmiş bir olaydan bahsedilirken, isnat etme durumunda bitmiş bir olaydan bahsedemiyoruz. Burada daha önce vuku bulmamış, uydurma bir olayın kişinin şeref ve saygınlığının zarara uğratılacağına tehdidiyle yarar sağlamak amacıyla isnadı söz konusudur⁴⁷. Bu noktada isnat edilecek olayın gerçekliğine inanılabilir olması gerekmektedir⁴⁸.

Şeref veya saygınlığa zarar verecek hususun açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidi *yarar sağlamak amacıyla* yapılmaktadır. Yani yarar sağlama kasdı olmaksızın şantaj suçu işlenemez⁴⁹. Yararın hukuka aykırı olması gerekmez. Mesela kamuya yararlı bir derneğin yöneticisinin, şehrin ünlü iş adamlarından birine derneğe yardım etmezse, itibarını ve şerefini kötüleyecek hususlar ya-

43 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58e40314d4c3b4.42752935, (1.4.2017).

44 Üzülmöz, Şantaj Suçu, s. 186.

45 Üzülmöz, Şantaj Suçu, s. 187.

46 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58e40cb65d6e76.96507496, (1.4.2017).

47 Üzülmöz, Tehdit, Şantaj, Cebir Kullanma Suçları, s. 146-147.

48 Taner, s. 142.

49 “*Sanığın, katılana 04/08/2008 tarihinde gönderdiği “... eğer yeni bir sevgili bulduysan geberteceğim seni! Çok cesurdur beni öldür derken...”* içerikli ve 05/08/2008 tarihinde gönderdiği “... hatta orada rezil ederim gelip seni, kimsenin yüzüne bakamazsın” içerikli mesajlar ile tehdit suçunu işlemesine rağmen, “*tehdit suçunun, şantaja yönelik sözleri kuvvetlendirmek amacıyla gerçekleştirildiği*” şeklindeki kanuni olmayan gerekçeyle ve sanığın, ne şekilde “*kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla*” hareket ettiği açıklanmadan yetersiz gerekçeyle şantaj suçundan hükümlülük kararı verilmesi...” Yarg. 4. CD. 18.06.2014 Tarih, 2012/23680 E., 2014/22307 K., (www.lexpera.com.tr, 20.03.2019).

pılacağını söylemesinde olduğu gibi. Diğer yandan söz konusu yararın maddi nitelikte olması gerektiği görüşü doktrinde hakimdir⁵⁰. Kanaatimizce bu yarar doğrudan parasal bir menfaat olarak anlaşılmalıdır. Bu anlamda *ekonomik değere sahip* olması koşuluyla temin edilen menfaatte şantaj suçuna sebep olmalıdır. Mesela, kendi işyerinde çalışmazsa internette çıplak fotoğraflarını yayınlacağı yönünde tehditte bulunulması halinde şantaj suçu oluşmalıdır. Hatta doktrindeki çoğunluk görüşün aksine kanaatimizce buradaki *yarar ifadesi* daha geniş anlaşılmalı ve manevi yararı da kapsamalıdır⁵¹. Çünkü şantaj suçu hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmiştir. Korunan hukuki değer öncelikle kişilerin *irade hürriyetleridir*. Dolayısıyla bu hürriyeti tehdit altına sokacak fiiller esasen cezalandırılmaktadır. Karşılığında elde edilecek yarar da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Ayrıca kanun koyucu burada doğrudan parasal (maddi) bir menfaati kastetseydi, “yarar” elde etme lafzı yerine “kazanç” elde etme lafzını tercih ederdi. Mesela ekonomik suçlar içerisinde düzenlenmiş olan tefecilik suçunda kanun koyucu “kazanç elde etme maksadı”nı kullanmıştır. Bu noktada örneğin, “mağdurun, sanığın kendisine cinsel saldırıda bulunduğu iddiasıyla durumu ailesine bildireceğine dair söylemi üzerine; sanığın, olayın cinsel saldırı olmadığı ve rızayla gerçekleştiğini ispat edebilmek amacıyla mağdura “Olayı ailene doğru anlatmazsan cep telefonumdaki çıplak görüntüleri ve çekilmiş olduğumuz fotoğrafları ailene gönderirim. Seni rezil ederim” şeklindeki tehdidinde, failin cinsel saldırı eyleminde rıza meselesini ispat için kullandığı tehdit fiilindeki elde edeceği yarar manevi bir yararadır. Dolayısıyla TCK m. 107/2 kapsamında değerlendirilmelidir.

Yarar sağlama amacıyla tartışılması gereken bir nokta da, maddi yararın oranı veya miktarıdır. Kanaatimizce şantaj suçunda önemli olan kişinin iç huzurunun korunmasıdır. Kişiyi bu yönde huzursuz edebilecek tehdidin varlığı yeterli olacaktır. Ancak bu suç yarar sağlama maksadı olmadan da işlenememektedir. Yararın miktarı veya oranı tehdidin yerine getirilmesi, objektif olarak iradeyi etkilemeye elverişli olması bakımından önemli olabilir. Lakin burada her bireyin mevcut ekonomik veya sosyal şartları içinde bulundurulacak karar verilmelidir. Bir kişi için önemli olmayan bir miktar başka biri için öyle olmayabilir.

Diğer yandan menfaat sağlama mevzusuna ilişkin TCK m. 107/1 de “çıkar”, m. 107/2 de “yarar” kelimeleri kullanılmıştır. Ancak kanaatimizce ikisi arasında fark bulunmamaktadır⁵².

50 Tezcan, Erdem, Önok, s. 465;

51 Benzer görüş için bkz. Koca, s. 67.

52 Benzer düşünce için bkz. Taner, s. 136.

Hem TCK m. 107/1 hem de 107/2 bakımından haksız çıkarın/yararın elde edilmiş olması suçun tamamlanması bakımından gerekli değildir. Yani suç sırf hareket/neticesi harekete bitişik suçudur⁵³. Burada hatta yarar bakımından elde edilen/sağlanan değil *elde edilmesi/sağlanması amaçlanan* yarar veya çıkar tabirlerinin kullanılması daha doğru olacaktır.

Yararın doğrudan failin kendisinin elde etmiş olması gerekmez. Fail başkasına yarar sağlamak maksadıyla da TCK m. 107/2 bakımından şantaj suçunu işleyebilir. Diğer yandan tehdidin konusunu oluşturan husus doğrudan mağduru ilgilendirebileceği gibi mağdurun yakınlarını ilgilendiren bir husus da olabilir. Sadece bu açıklama mağdurun şeref veya saygınlığına hanel getirecek nitelikte olmalıdır⁵⁴. Mesela hesabına 20 bin tl yatırmadığı takdirde, karısının pavyonda şarkıcılık yaptığına ilişkin haberler yayılacağı kocaya söylenmesi şantaj suçunu oluşturur.

Şeref veya saygınlığa zarar verecek hususların açıklanması, herhangi bir yolla gerçekleştirilebilir. Bu bir yazı olabileceği gibi sözle de olabilir. Benzer şekilde şeref veya saygınlığa zarar verebilecek bir hususun açıklanacağı *tehdidi* de söz, yazı, jest, mimik vs. şekillerde olabilir. Yine bu tehdit doğrudan mağdura iletilmeyip, üçüncü kişiler aracılığıyla bildirilmesi de mümkündür⁵⁵.

Açıklanacağı bildirilen hususların kamuoyu tarafından bilinmeyen, gizli hususlar olması gerekir; yoksa herkes tarafından aşikar olan mevzuların açıklanması tehdidi şantaj suçunu oluşturmaz. Zira herkes tarafından bilinen bir hususun açıklanması mağdurun iradesi üzerinde menfi tesir yapmaz⁵⁶.

Maddenin 1. fıkrasına ilişkin açıklamada bahsi geçen, tehdidin mağduru korkutmaya dolayısıyla iradeyi etkilemeye elverişli olması gerekliliği TCK m. 107/2 bakımından da geçerlidir⁵⁷. Bu suçla kişinin iradesini serbestçe kullanılması ve karar alabilmesi koruma altına alındığına göre, bunları tehlikeye düşürecek nitelikte bir tehdidin varlığı gerekli olacaktır. Tehdidin mağdurun iradesini etkileyip etkilemediği ise ortalama bir insanın bu sözlerden tesir altında kalıp kalmayacağı göz önüne alınacaktır⁵⁸.

Şantaj suçunda tehdit edilen ile zarar verileceği bildirilen farklı olabilir. Ancak zarar verilecek kişinin mağdurun önem verdiği biri olmalı, tehdit yarar

53 Hafizoğulları, Özen, s. 172.

54 Koca, Üzülmöz, s. 379.

55 Koca, Üzülmöz, s. 379.

56 Taner, s. 141; Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 3678.

57 Üzülmöz, Şantaj Suçu, s. 189.

58 Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 3681.

elde edilmesine yönelik olmalı ve tehdit ile yarar arasında bağ bulunmalıdır⁵⁹.

B. Suçun Manevi Unsuru

Failin suç işlemek için ortaya koyduğu irade manevi bağı gösterir. Fiil ile fail arasında bu manevi bağ kurulmaz ise suçun varlığından bahsedilemez⁶⁰. Bu anlamda manevi unsur oluşturan faildeki bağ ya kast ya da taksir olarak karşımıza çıkar.

Şantaj suçunun kasten işlenebilen bir suç olduğunu söylememiz mümkündür. Bununla birlikte TCK m. 107/2 de manevi unsur bakımından doktrinde “özel kast” tartışması yapılmaktadır. Biz de bu nedenle daha önceki bölümlerde olduğu gibi burada da TCK m. 107/1-2’yi manevi unsur bakımından ayrı ayrı inceleyeceğiz.

1. TCK m. 107/1 Bakımından Manevi Unsur

TCK m. 107/1 de düzenlenen şantaj suçu bakımından fail, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya, yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya icbar etmektedir. Burada suçun meydana gelmesi bakımından failde kastın bulunması yeterlidir. Yine doktrinde 1. fıkra bakımından kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlamak ya da haksız çıkar sağlama özel kastıyla hareket edilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir⁶¹.

2. TCK m. 107/2 Bakımından Manevi Unsur

TCK m. 107/2 de, maddenin birinci fıkrasından farklı olarak belirli bir yönde hareket etme gerekliliği söz konusudur. O gereklilik ise, failin gerek kendisine gerek başkasına yarar sağlamak maksadıyla, mağdurun şeref veya saygınlığına zarar verecek hususların açıklanacağı ya da isnad edileceği tehdidinde bulunmaktır. Dolayısıyla TCK m. 107/2 bakımından şantaj suçunun oluşabilmesi için, yarar sağlama maksadıyla hareket edilmesi gereklidir. Doktrinde çoğunluk görüşe göre burada *yarar sağlama maksadı*, özel kastın varlığını göstermektedir⁶².

Kanaatimizce, yarar sağlama maksadı burada suçu hazırlayan *saihtir*. Saik faille suç işleme kararını verdiren etken olup iradenin oluşum aşamasını ilgi-

59 Yarg. 6. CD., 03.03.2016 Tarih ve 2013/29676 E. 2016/1547 K., (www.karartek.com.tr, 9.4.2017).

60 Özgenç, Genel Hükümler, s. 232.

61 Özbek, s. 406.

62 Koca, Üzülmüş, s. 380; Özbek, s. 407.

lendirir⁶³. Yani kazanç sağlama maksadı TCK m. 107/2 de ki şantaj suçu bakımından özel kastı değil, suçun manevi unsurunu oluşturmaktadır. Burada tipiklikte şantaj suçunun gerçekleşmesi için kazanç sağlama saiki açıkça belirtilerek, o suçun benzer suçlardan ayrıldığı ortaya konmaktadır. Dolayısıyla burada kasttan bağımsız olarak, *yarar sağlama maksadı* ile hareket edilmesi gerekir. Saikin kastı hazırlayan bir düşünce olmasından yani saikin (amacın) kasttan önce gelen bir unsur olmasından hareketle kanaatimizce burada yarar sağlama özel kast olmayıp, suçun temel şekline ilişkin manevi unsurdur.

C. Hukuka Aykırılık

Şantaj suçunda hukuka aykırılık bir özellik göstermez. Ancak 1. fıkra bakımından fail hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından bahsetmektedir. Hukuk düzeni içinde bir kişinin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapması hukuka aykırılık teşkil etmez. İşte bu noktada, şantaj suçunun 1. fıkrası bakımından failin sahip olduğu hakkı veya yükümlülüğü *kötüye kullanıyor* olması gerekir. Dolayısıyla bunun tespiti iyi yapılmalıdır.

IV. Şantaj Suçunda Hata Bahsi

Failin gerçekleştirmek istediği fiile ilişkin iradesi ile ortaya çıkan netice arasında bazı farklılıklar olabilir. Ceza hukukunda netice ile irade arasında doğabilecek muhtemel farklar “hata” ve “sapma” halinde görülmektedir⁶⁴. Ancak her iki kavram birbirinden farklıdır. Bu kapsamda iki kavram arasındaki farklılıklara girmek konumuzun dışında kalacağından yalnızca hata bahsi kapsamında şantaj suçunda çıkabilecek muhtemel örnekler üzerinde durulacaktır.

Hata, gerçeğin bilinmemesi veya yeteri kadar bilinmemesi olup, kişinin tasavvuru ile gerçekleşenin birbirine uygun olmaması anlamına gelir⁶⁵. Bu anlamda hata, kişinin bilgisindeki eksiklik veyahut tam olarak bilgisizliği kapsamında, konusuna göre kasta etki edebileceği gibi kusurluluğa da etki edebilir. Örneğin, suçun kanuni tanımındaki maddi unsurlara ilişkin bilgisizlik kast üzerinde etkili olan bir hata iken; kusurluluğu etkileyen hallerin maddi şartlarına ilişkin yanlış kusurluluğu etkileyen bir hata halidir. Bu haller TCK m. 30/1-2-3-4’te düzenlenmiştir⁶⁶.

63 Sami Selçuk, “İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast”, *Yargıtay Kararları Dergisi*, C. 11, S. 3, Yıl: 1985, s. 218.

64 Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt II*, 9. Bası, İstanbul 1986, s. 339.

65 Önder, Ayhan; *Ceza Hukuku Dersleri*, İstanbul 1992, s. 325.

66 Madde 30- (1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır. (2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

Şantaj suçu kapsamında hata bahsi izah edilirken şu vakıalar üzerinden açıklamalar yapılabilir; ilk olarak, kişinin işlediği ve takibi şikayete bağlı olan bir suçta, şikayet etme hakkı olmadığı halde, varmış zannederek, o kişiye kendisine bir çıkar sağlamazsa savcılığa şikayet edeceği şeklinde beyanda bulunan kişinin hatası TCK m. 30 kapsamında değerlendirilebilir mi? Burada kişi şikayet etme hakkı olmamasına rağmen böyle bir hakkı varmış gibi tasavvur edip, bu hakkını kullanmamak için mağdurdan haksız bir menfaat sağlamak istemektedir. Bu kapsamda TCK m. 107/1'deki "hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından..." şeklinde düzenlenen ve suçun maddi unsuru olan noktada hataya düşülmüş olabileceği tartışılabilirse de kanaatimizce bir muhakeme şartı olan "şikayet hakkının kullanılması" hakkın icrası kapsamında değerlendirilmelidir. Dolayısıyla TCK m. 30/3'e göre hukuka uygunluk nedenlerinin maddi unsurunda hataya düşüldüğü söylenmelidir.

Diğer yandan işlenen bir suçtan dolayı zarar gören ve şikayet hakkı olan kişinin, "böyle bir hakkım var ve dolayısıyla şikayet hakkımı kullanmamak da elimde ve bundan dolayı failden para isteyebilirim" zannıyla hareket ettiği hallerde TCK m. 30/4'e göre haksızlık yanlıgı kapsamında değerlendirilebilir. Zira fail burada şikayet hakkını kullanmama neticesinde bir menfaat temin edebileceği ve bunun bir haksızlık oluşturmayacağı kanaatindedir. Dolayısıyla bu hatası kaçınılmaz ise hatasından faydalanabilecektir.

Yine benzer şekilde kendisine yarar sağlamak amacıyla elinde olan ve A şahsına ait müstehcen resimleri, benzerlikleri sebebiyle B şahsına ait zannedip B'ye şantaj eyleminde bulunması halinde şahısta hataya düştüğünden bahsedilebilir. Bu kapsamda failin TCK m. 30/1'e göre suçun maddi unsurlarında (mağdurda) hataya düştüğü savunulabilirse de biz bu kanaatte değiliz. Zira, failin mağdurun kimliğinde yanılmasının önem arz etmesi için, suçun kanuni tanımında mağdurun şahsı bakımından bir kişiselleştirmeye gidilmiş olması gerekir. Aksi halde şahısta hata bir önem arz etmez⁶⁷. Şantaj suçunun gerek m. 107/1'de gerekse m. 107/2'de mağdur düzenlemesi bakımından bir kişiselleştirme yapmadığı görülmektedir. Dolayısıyla söz konusu örnekte şahısta hata bir önem arz etmeyeceğinden fail bu hatasından faydalanamaz.

(3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.

(4) (Ek fıkra: 29/6/2005 – 5377/4 md.) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

67 Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. Baskı, Ankara, 2017, s. 564.

V. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

A. Teşebbüs

Suç, belirli aşamalardan geçip nihayete erdirilmeye çalışılan bir olgudur. Bu bağlamda, suç işleme düşüncesi, hazırlık hareketleri, icra hareketleri, suçun tamamlanması ve sona ermesi bu aşamaların bütünüdür. Buna suç yolu adı verilmektedir. Fail bazen bu suç yolunda bazı sebeplerden ötürü suçu tamamlayamaz. Teşebbüs de, failin işlemeyi kastettiği suçu doğrudan doğruya icraya başlayıp elinde olmayan sebeplerle tamamlayamaması halinde söz konusudur⁶⁸.

Şantaj suçunun oluşabilmesi için mağdurun kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlanması gerektiği yukarıda ayrıntılı olarak ifade edilmişti. Bu kapsamda eylemin teşebbüs aşamasına gelip gelmediğinin belirlenmesi hususunda ise “doğrudan doğruya failin icrasına başlanması” şeklindeki objektif ölçüt esas alınarak, bu suçta icra hareketi ile hazırlık hareketi ayrımı yapılmalıdır.

Şantaj suçu failin, mağdurun iradesini etkilemeye yönelik icra hareketlerini gerçekleştirdiği anda tamamlanır⁶⁹. Suç sırf hareket suçudur⁷⁰. Bu tür suçlarda hareketin bölünmesi zor olduğundan teşebbüs de kolay gerçekleşmemektedir⁷¹. Ancak hareketin parçalara bölünebildiği hallerde mesela mağdurun iradesini zorlayacak olan tehdidin mektupla veya e-mail ile gönderilip muhabata ulaşmadan polis tarafından ele geçirilmesi durumunda teşebbüs mümkündür.

68 Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan; Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 14. Baskı, Ankara, 2014, s. 314.

69 “Somut olayda, sanığın şikayetten vazgeçme karşılığında katılan T.. G..’den haksız menfaat temin etmek amacıyla, T.. B.. ve G.. B..’u, katılan T..G.. hakkında cinsel saldırı suçundan Cumhuriyet savcılığına şikayetçi olmaları hususunda yönlendirmesi şeklinde gerçekleşen eyleminde, sanığın katılanla irtibata geçmemesi ve ona yöneltilmiş herhangi bir hareketinin olmaması nedeniyle şantaj suçunun icrai hareketlerine başlamadığından, anılan suçta teşebbüsün oluşmayacağı”, Yarg. 16. CD., E. 2015/2294 K. 2015/2981 T. 12.10.2015, (www.lexpera.com.tr ,29.04.2019).

70 Koca, Üzülmöz, s. 382.

71 “Katılanın arkadaşının yanında çalışan tanık H.. K..’ı arayarak katılan ile ilgili bilgi ve uygunsuz resim isteyen ve tanığın katılana haber vermesi üzerine de, resim süsü verilmiş zarfın teslimi sırasında yakalanan sanığın eyleminin, katılanla irtibata geçmemesi ve ona yöneltilmiş herhangi bir hareketin olmaması nedeniyle şantaj suçunun icrai hareketleri başlamadığından, anılan suçta teşebbüs niteliğinde sayılmayacağı, ancak TCK’nın 136. maddesinde düzenlenen kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirmeye teşebbüs suçunu oluşturabileceği gözetilmeden, yerinde olmayan gerekçeyle şantaj suçuna teşebbüsten hüküm kurulması...”, Yarg. 4. CD., E. 2012/35440 K. 2014/5147 T. 18.2.2014, (www.lexpera.com.tr, 29.04.2019).

B. İştirak

Şantajın hem TCK m. 107/1 de yer alan şekli bakımından hem de m. 107/2 de düzenlenen türü bakımından iştirak herhangi bir özellik arz etmez.

C. İçtima

Şantaj suçunun tekrarlanan davranışlarla işlenmesi mümkündür. Bu anlamda TCK m. 43/1'e göre, aynı suç işleme kararının icrası kapsamında tek bir kişiye karşı farklı zamanlarda birden fazla kez şantaj suçunun işlenmesi mümkündür⁷². Mesela elinde bulundurduğu uygunsuz fotoğrafları para vermediği takdirde internette yayacağı şeklindeki tehditleri belirli aralıklarla mağdura bildiren failin cezasında zincirleme suç hükümleri uygulanmalıdır. Tabi ki bunun için hareketin aynı, tek bir suç işleme icrası kapsamında olması ve fiiller arasına uzun zaman aralığı girmemesi gerekir. Şayet fiiller arasına uzun zaman aralığı girmiş ve tek suç icrası kapsamında çıkmışsa gerçek içtima hükümleri uygulanmalıdır.

Yine 43/2 ye göre -aynı neviden fikri içtima- tek fülle birden fazla kişiye karşı şantaj suçunun işlenmesi de mümkündür⁷³. Mesela, karı-kocanın cinsel ilişki içeren fotoğraflarını kullanarak şantaj suçunu işlemesi halinde m. 43/2 söz konusu olur.

Diğer yandan TCK m. 107/2 tehdidin özel bir türüdür. Burada şeref ve saygınlığa zarar verecek hususların açıklanması tehdidi, yarar sağlama maksadıyla yapılmaktadır⁷⁴. Şayet fail şeref veya saygınlığa yönelik zarar vereceği noktasında tehdit eder lakin yarar sağlamak amaçlı yapmazsa, şantaj değil; 106. maddenin ilk fıkrasında düzenlenen sair kötülük gerçekleştireceği beyanı kapsamında cezalandırılır.

72 "Somut olayda; sanıklar... 'un, kendilerine yarar sağlamak maksadıyla katılan ..oğlu olan şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususları açıklayacakları tehdidi ile bakkal dükkanından çeşitli tarihlerde mal alıp götürmeleri şeklinde gerçekleşen eylemin, TCK'nın 107/2, 43/1. maddeleri kapsamında zincirleme şantaj suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan yazılı şekilde hüküm kurulması...", Yarg. 22. CD., 23.12.2009 tarih ve 2015/4895 E., 2015/7025 K., (www.karartek.com.tr, 9.4.2017).

73 "...bir fiil ile birden fazla kişiye karşı eylem gerçekleştiğinden tek bir şantaj suçunun olduğu kanaatine varılarak her iki mağdura karşı zincirleme şantaj suçundan uygulama yapılmış..", YCGK, 09.02.2016 Tarih ve 2014/35 E., 2016/49 K., (www.karartek.com.tr, 9.04.2017).

74 "Elektronik posta ve facebook adreslerine erişimini engelleyip katılana MSN üzerinden "camı aç, senin resimlerini herkese göstereceğim, benimle konuş, Recep ile yaptığın yazışmaları internete verirsem senin için kötü olur, resimlerini montaj yaparak meydana getirdiğim cinsel içerikli mesajları arkadaşlarına göndereceğim" içerikli mesajlar gönderdiği belirtilen sanığın tehdit suçunu işlemediğini savunması karşısında, suça konu mesaj içerikleri denetime olanak verecek şekilde dosya içeriğine yansıtılmadan, tartışılmadan ve sübutu halinde, eylem zarar verebilecek bir hususu açıklama tehdidinde bulunarak yarar sağlama niteliğinde olup şantaj suçunun oluşup oluşmayacağı da tartışılmadan yazılı şekilde hüküm kurulması...", Yarg. 8. CD., E. 2015/1647 K. 2015/22235 T. 7.10.2015, (www.lexpera.com.tr, 29.04.2019)

Şantaj suçunda özellikle 107. maddenin 2. fıkrası bakımından çeşitli içtima problemleri ortaya çıkabilir. Bu kapsamda çoğunlukla şantaj suçuyla (m. 107/2) özel hayatın gizliliğini ihlal ve hakaret gibi suçlar arasında içtima ilişkisi doğabilmektedir.

Örneğin, cinsel ve fiziksel mahremiyetine ilişkin çıplak görüntülerini, mağdurun bilgisi dışında, facebooktan yayımlayan failin eyleminde TCK'nın 134/2. maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun yanı sıra toplumun sahip olduğu ortak ar ve haya duygularını, yerleşik edep kurallarını incitici ve genel ahlâka aykırı nitelikteki 17 yaşındaki mağdura ait müstehcen görüntünün yayımlanması nedeniyle 226/5. maddesinde düzenlenen müstehcenlik suçunun birlikte olduğu ve daha öncesinde yarar sağlama maksadıyla fotoğrafların yayınlanacağı tehdidini de içeren bir olayda içtima sorunu doğabilir⁷⁵. Söz konusu olayda şantaj suçu yarar sağlama maksadıyla kişinin şeref ve haysiyetini ihlal niteliğinde olan fotoğrafların yayınlanması tehdidinde bulunduğu anda tamamlanmıştır. Böylelikle bu olayda şantaj suçu ve özel hayatın gizliliği ayrı ayrı cezalandırılmalıdır. Ancak özel hayatın gizliliğini ihlal ve müstehcenlik suçları bakımından bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan failin, TCK'nın 44. maddesi gereğince, daha ağır cezayı gerektiren müstehcenlik suçundan cezalandırılması gerekecektir.

Diğer yandan mağdurun şeref ve haysiyetini ihlal eden hususların şantaj suçu kapsamında açıklanacağı tehdidinde bulunulduktan sonra failin gerçekleştirilmesi halinde hakaret suçu ortaya çıkacaktır. Bu kapsamda şantaj suçu şeref ve saygınlığa zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı tehdidinde bulunduğu anda tamamlanacağından, sonradan hakaret içerikleri ifadelerin açıklanması ayrıca TCK m. 125 anlamında hakaret suçunu doğuracaktır. Yani burada şantaj suçu ve hakaret suçu bakımından gerçek içtima kuralları uygulanmalıdır.

Son olarak TCK m. 107/1 ve 107/2'deki fiillerin tek suç işleme icrası kapsamında birlikte işlenmesi halinde cezalandırmanın nasıl yapılması gerektiği de kanaatimizce önemlidir. Örneğin, failin suç işlemiş olan bir kimseyi ihbar edeceğinden bahisle, kendisine bir menfaat temin etmeye zorlaması halinde, şantaj suçu (TCK m. 107/1) oluşur. Yine aynı failin suç işleyen aynı kişiyi menfaat temin etmezse hakkında şeref ve haysiyetini ihlal eden hususları yayacağına ilişkin beyanda (TCK m. 107/2) bulunması halinde 107/1 ve 107/2 arasındaki içtima kuralları nasıl uygulanmalıdır? Burada kanaatimizce zincirleme suç hükümleri uygulanmalıdır. Şantaj suçunun düzenlendiği m. 107/1 ve m. 107/2

75 Yarg. 12.CD., E. 2018/7105, K. 2018/12020, T. 12.12.2018 (www.lexpera.com.tr E.T. 25.06.2019).

aynı suç sayılacağından birden fazla işlenmiş şekilde kabul edilmeli ve TCK m. 43/1 uygulanmalıdır. Ancak her iki fıkranın birlikte ihlal edilmesi zincirleme suçta cezanın artırılmasındaki oranda ve cezanın belirlenmesinde dikkate alınmalıdır.

Aşağıda şantaj suçunun diğer bazı suçlarla mukayesesi yapılırken, bu suçlarla şantaj suçu arasındaki içtima (bilhassa tehdit, özel hayatın gizliliği ve irtikap/rüşvet suçları) ilişkin mevzulara da yer yer değinilmiştir⁷⁶.

VI. Şantaj Suçunun Benzer Suçlarla Mukayesesi

Şantaj suçu işlenirken tehdit araç olarak kullanılmakta, mağdur çeşitli zorlamalar altına sokularak iradesi sakatlanmaktadır. Bu suçta tehdidin araç olarak kullanılması, benzer diğer suçlardan farkının ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır. Diğer yandan şantaj suçunda mağdurun malvarlığı değerlerinde de haksız olarak bir azalma meydana gelebilmektedir. Dolayısıyla bu noktada malvarlığına karşı suçlarda, benzer özellikte olan bir takım suçlardan da farkı izah edilmelidir.

A. Cebir Suçu

Cebir suçu, TCK m. 108 de, “bir şey yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması” şeklinde ifade edilmiştir. Cebir suçunda mağdurun irade serbestisini ihlal edecek *fiziki kuvvet* kullanılmaktadır⁷⁷. Şantaj suçunda da mağdurun irade oluşturma ve iradi hareket oluşturma serbestisi ihlal edilmektedir. Ancak şantaj suçunda bu ihlal gerçekleştirilirken cebir suçundan farklı olarak fiziki kuvvet değil, *tehdit* araç olarak kullanılmaktadır.

Şantaj suçunda genel olarak bir sınırlama mevcut değildir. Oysa şantaj suçunda konu belirli bir çerçeveye içine alınmıştır. Diğer yandan şantaj suçunda fail hukuki bir hakkını veya yükümlülüğünü kötüye kullanarak manen mağduru bir şeye zorlamakta veya haksız çıkar elde etmektedir. Cebir suçunda ise böyle bir sınırlama yapılmaksızın, doğrudan bir şey yapması veya yapmaması ya da yapmasına müsaade etmesi şeklinde ifade edilmiştir.

76 “Sanığın, internet yoluyla tanıştığı katilana kendisini doktor olarak tanıtp farklı zamanlarda para istediği, katılanın 3.500 TL ve 850 TL gönderdikten sonra başka para göndermek istemediği, bunun üzerine sanığın ilişkilerini katılanın eşine söyleyeceği tehdidinde bulunarak dolandırıcılık ve şantaj suçlarını işlediğinin iddia edildiği olayda; tüm dosya kapsamına göre sanığın mahkumiyetine yönelik kabulde isabetsizlik görülmemiştir”. Yarg. 15. CD., E. 2014/24157 K. 2017/11065 T. 17.5.2017, (www.lexpera.com.tr, 29.04.2019).

77 Koca, Üzülmöz, s. 389.

B. Tehdit Suçu

Tehdit suçunda bireylerin irade serbestisi, huzur ve sükunu, güven içinde yaşama duygusu koruma altına alınmak istenmektedir. Tehdit TCK m. 106/1 de, “ Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükümlenir” şeklinde düzenlenmiştir.

Tehdit suçunda bireyin yaşama, vücut ve cinsel dokunulmazlığı ile birlikte malvarlığı ve diğer sair değerleri koruma altına alınmaktadır. Şantaj suçunda ise 1. fıkra bakımından bir hak veya yükümlülük sahibi olan failin, mağduru kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapması veya yapmaması ya da haksız çıkar elde etmeye zorlaması söz konusudur. Yine 2. fıkra bakımından ise şeref veya saygınlığa yönelik ihlal gerçekleştirileceği tehdidiyle yarar sağlanması söz konusudur. Görüldüğü gibi tehdit daha geneldir; şantaj ise daha özel ve sınırlı bir alanda koruma sağlamaktadır.

Şantaj suçunda fail, hukuki bir hakkından veyahut sahip olduğu bir yükümlülüğe dayanarak, onu kötüye kullanarak bu suçu işleyebilmektedir. Diğer bir deyişle, failin destek aldığı nokta hukuka aykırı olmayabilir. Lakin tehditte doğrudan bir hukuka aykırı bir saldırı dayanağı söz konusudur.

Yine en açık farklardan biri de TCK m. 107/2 bakımından yarar sağlama maksadıdır. Yarar sağlama maksadı olmadan şeref veya saygınlığa zarar verileceği tehdidi, TCK m. 106 anlamında (sair kötülük) suç olacaktır.

Diğer yandan şantaj suçunda tehdit araç olarak kullanılmakta ve mağdurun iç huzurunu bozma ve onu korkutma amacı söz konusudur. Mağdura yaşatılan korku onun bilinmesini istemeyeceği bir olayın açıklanması veya isnat edilmesinden ibarettir. Tehditte ise amaç bizatihi tehdittir. Böylelikle mağdur üzerinde maddi bir şiddet korkusu oluşturulmaktadır⁷⁸.

Son olarak şunu ifade edelim ki, “ TCK’nın 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçuyla, 107. maddesinde düzenlenen şantaj suçu arasında özel norm - genel norm ilişkisi bulunduğu düşünülebilir ise de, 107. maddenin 2. fıkrasında düzenlenen suçun tehdidin özel bir türü olduğu, bu nedenle bir olayda 106. maddedeki genel tehdit suçunun mu, yoksa 107. maddenin 2. fıkrasındaki şantaj suçunun mu gerçekleştiği konusunda tereddüt ortaya çıkarsa, olayın durumuna göre mağdurun şeref ve saygınlığına zarar verebilecek bir hususu

78 Üzülmöz, Şantaj Suçu, s. 179.

açıklamakla veya isnat etmekle tehdit edilip bir yarar sağlamaya zorlama var ise 107. maddenin 2. fıkrasındaki şantaj suçunun olduğu kabul edilmelidir⁷⁹. Buna göre TCK'nın 107/2. fıkrasında düzenlenen şantaj suçu, tehdit suçunun özel bir görünümü olup, koşulları var ise öncelikle TCK'nın 107/2. maddesinin uygulanması gerekmektedir. Çünkü tehdit suçu genel bir hüküm olduğundan, fail özel bir saikle suç işlerse başka bir suç meydana gelecektir.

C. Yağma Suçu

Yağma suçu malvarlığına karşı suçlar içerisinde düzenlenen, cebir veya tehdidin araç olarak kullanılması başkasının eşyasının alınmasının ise amaç olması suretiyle işlenen bir suç tipidir. Bu anlamda yağma, cebir veya tehditle işlenen hırsızlık olarak tanımlanabilir⁸⁰. Yağma suçunda tehdidin kapsamı “hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceği ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağı bahsi”dir. Oysa şantaj suçunda tehdidin konusu olmuş bir olayın açıklanması ya da şeref veya saygınlığa zarar verecek bir hususun açıklanmasıdır. Diğer yandan şantaj suçunda TCK m. 107/2 bakımından bir yarar elde edilme gayesi vardır. Yağma suçunda ise taşınır bir malın zorla alınması veya teslim zorlanması söz konusudur⁸¹. Mesela bir iş adamına sahip olduğu altın kaplama saati ve pırlanta kolyeyi teslim etmezse kendisine veya yakınlarına zarar verileceği tehdidi yağma suçuna vücut verir.

Yine yağma suçunda araç olarak kullanılan cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle iradesinin etki altına alınmasını kapsamaktadır. Oysa şantaj suçunda fiziksel bir zorlama söz konusu değildir. Yağma suçu cebir veya tehdit kullanılarak malın teslim alınması ile tamamlanırken, şantaj suçunda iradenin zorlanmasının tehlike altına girmesi yeterli olup yararın elde edilmiş olması gerekmez⁸².

D. Dolandırıcılık

Dolandırıcılık suçunun temel şekli TCK m. 157'de “ Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlama” şeklinde düzenlenmiştir. Dolandırıcılık, hileli davranışlarla ve haksız bir menfaatin sağlanması suretiyle işlenebilen bir suçtur. Burada mağdurun iradesi hileli davranışlarla sakatlanmaktadır. Oysa şantaj suçunda mağdurun iradesi tehdit kullanılmak suretiyle fesada uğratılmaktadır.

Şantaj suçu ilk fıkrası bakımından bazı hallerde dolandırıcılık suçuna dönebi-

79 YCGK, 22.10.2008 Tarih ve 2011/6-166 E., 2011/213 K., (www.karartek.com.tr, 10.4.2017).

80 Koca, Üzülmöz, s. 579.

81 Üzülmöz, Şantaj Suçu, s. 181.

82 Koca, s. 67.

lir. Mesela fail bir hak veya yükümlülük sahibi olmamasına rağmen sanki böyle bir hak veya yükümlülüğün sahibi olduğunu hileli hareketlerle mağdura inandırır ve haksız bir çıkar sağlarsa şantaj suçu değil, dolandırıcılık suçu söz konusu olur⁸³.

E. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal

TCK m. 134'te özel hayatın gizliliğini ihlal iki fıkra olarak düzenlenmiştir. Madenin ikinci fıkrasında “ Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya seslerin ifşa edilmesi”nden bahsedilmiştir. Bu anlamda şantaj suçunun ikinci fıkrasında şeref ve saygınlığa zarar verecek hususların açıklanması veya isnat edilmesi halinde TCK m. 134/2 bakımından özel hayatın gizliliğini ihlal söz konusu olabilecektir.

Mesela kişinin çıplak fotoğraflarının sosyal medyada yayınlanacağı tehdidiyle yarar sağlanması halinde şantaj suçu vuku bulacaktır. Bu resimlerin kayda alınması başlı başına TCK m. 134/1'de düzenlemeyi (gizliliğin görüntülerin kayda alınması suretiyle işlenmesi) ihlal edecektir. Kanaatimizce burada fail her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılmalıdır⁸⁴. Zira görüntülerin kayda alınması ile zaten m. 134/1 tamamlanmıştır. Daha sonrada bu görüntülerin yayınlanacağı tehdidi ayrı bir hareket olarak gerçekleştirilerek şantaj suçu işlenmiştir. Tehdit edildikten sonra görüntülerin yayınlanması halinde TCK m. 134/2'de gündeme gelecektir. Kanaatimizce görüntülerin yayınlanması halinde ayrıca m. 134/2'den de hüküm kurulmalıdır. Çünkü şantaj suçunun tamamlanması için görüntülerin yayınlanmış olması gerekmez. Yayınlanacağı yönünde tehdidin yarar sağlama maksadıyla yapılması yeterlidir. Diğer yandan suçlardan biri kişilerin *hürriyetini* korurken, diğeri özel hayatını korumaktadır. Korudukları hukuki değerlerin farklılığı münasebetiyle de ayrı ayrı cezalandırılmaları gerekir.

F. İrtikap-Rüşvet

Şantaj suçunun 1. fıkrasındaki hali bakımından failin *kamu görevlisi* olması durumunda irtikap-rüşvet suçları gündeme gelmektedir. Çünkü bu suçların maddi unsurları ile şantaj suçunun 1. fıkrasının maddi unsurları örtüşmektedir⁸⁵. Mesela devlet hastanesinde görev yapan bir doktorun ameliyat yapmak için mağduru haksız menfaat teminine icbar etmesi halinde irtikap suçu oluşur. Benzer şekilde zabita memurunun pazar esnafından usulsüz tartım işlemi

83 Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 145.

84 “*Sanığın mağdureyle ilişkisine devam edebilmek ve bu amaçla onunla yeniden görüşebilmek için mağdurenin daha önceden kendisine göndermiş olduğu çıplak fotoğraflarını yayacağı yönünde şantajda bulunması ile TCK'nın 107. maddesindeki suçun oluştuğu olayda, anılan şantaj suçu ile mağdurenin kendisiyle görüşmemesi nedeniyle sanığın bu fotoğrafları mağdurenin arkadaşı tanık Buse'ye göndermesi sonucunda oluşan özel hayatının gizliliğini ihlal suçu arasında içtima ilişkisi bulunmadığının gözetilmemesi...*”, Yarg. 14. CD., 30.12.2014 Tarih ve 2015/3642 E., 2015/7593 K., (www.karartek.com.tr, 9.4.2017).

85 Taner, s. 152.

sebebiyle ceza kesmemek için para alması halinde rüşvet suçu söz konusu olur. Burada kamu görevlisi doktor ve zabıta memuru yükümlü oldukları bir şeyi yerine getirmek için haksız menfaat temin etmektedirler.

Failin kamu görevlisi olması durumunda suçun şantaj suçu olmayacağını, irtikap, rüşvet gibi suçların gündeme geleceğini ifade ettik. Mağdurun kamu görevlisi olması halinde durum nasıl olacaktır? Esasen şantaj suçunun mağdurunun kamu görevlisi olması halinde şantaj suçu varlığını korumaktadır. Bununla birlikte doktrinde şantajın, kamu görevlisi olan mağdura karşı görevini yaptırmamak için işlenmesi halinde TCK m. 265’de düzenlenmiş olan, görevi yaptırmamak için direnme suçunun oluşabileceği ifade edilmiştir. Bu durumda görevi yaptırmamak için direnme suçunun şantaja göre özel hüküm olması sebebiyle, TCK m. 265’in uygulanması gerektiği fikri ileri sürülmüştür⁸⁶. Diğer bir görüşe göre, bu durumda fikri içtima kurallarına göre en ağır cezayı gerektiren suçtan hüküm kurulmalıdır⁸⁷. Kanaatimizce TCK m. 265 unsurları gereği şantaj suçundan ayrı bir suç tipidir. TCK m. 265’de kamu görevlisine görevini ifa etmesi tehdit veya cebir suretiyle engellenmektedir. Şantaj suçunun 1. veya 2. fıkradaki şekli TCK m. 265 ile örtüşmemektedir. Keza kanun koyucu görevin ifasının engellenmesinde tehdit ve cebir suçun unsuru olarak düzenlemiş, şantajdan bahsetmemiştir. Her ne kadar şantaj tehdidin özel bir hali olsa da şantaj suçunu tehdit suçundan ayıran bazı farklılıklar (yarar sağlama gibi) söz konusudur. Nitekim bir fil m. 107’ye uymuyor ancak tehdit içeriyorsa sair kötülük kapsamında m. 106’ya dayandırılmaktadır. Sonuç olarak açıklanan nedenlerle TCK m. 265 ile m. 107 arasında fikri içtima kuralları uygulanmalıdır.

Sonuç

Şantaj suçu şu iki önerme⁸⁸ ile özetlenebilir⁸⁹:

- Eğer beni tazmin edersen, seni suçlayıcı, alçaltıcı beyanlarda bulunmam.
- Eğer beni tazmin etmezsen, suçlayıcı, alçaltıcı beyanları herkese yayayım.

Şantaj suçu ile kişilerin serbest iradeleri ile düşünme, hareket etme ve hareketi sonlandırmaları koruma altına alınmak istenmiştir. Böylelikle bireyin iç/manevi hürriyeti kanun tarafından muhafaza edilmiştir.

Şantaj suçu karşılaştırmalı hukukta ekseriyetle malvarlığına karşı suçlar ara-

⁸⁶ Taner, s. 126.

⁸⁷ Tezcan, Erdem, Önok, s. 452.

⁸⁸ Bu iki önerme TCK m. 107/2 bakımından geçerlidir. Ancak uygulamada şantaj suçunun en çok görüldüğü şekli budur.

⁸⁹ Westen, Peter; “Why The Paradox Of Blackmail is so Hard to Resolve”, *Ohio State Journal of Criminal Law*, Vol 9, s. 591.

sında düzenlenmiştir. Çünkü şantaj suçunda amaç bir haksız çıkar/maddi yarar elde etmektir. Böylelikle bireyin malvarlığında fail veya 3. kişi lehine fakirleşme olmaktadır. Mukayeseli hukukta bu kapsamda bireyin malvarlığının korunması ön plana çıkarılırken TCK'da irade serbestisi öncelikli koruma altına alınmak istenmiştir. Hemen belirtelim ki şantaj suçunun örneklerine bakıldığında çoğunlukla bir maddi yarar elde edilmek amacıyla yapıldığı, hatta bir takım şirketlerin piyasada rakip şirketi rekabetten alıkoymak için onun itibarını zedeleyici unsurları kamuoyuna sunacağı tehdidiyle hareket ettiği görülmektedir⁹⁰ (Tabi burada tüzel kişilerin fail-mağdur olma/olmama durumları ayrıca tartışılmalıdır).

Şantaj suçunda TCK m. 107/2 itibarıyla zarar verileceği bildirilen husus şeref ve saygınlık olup, yarar sağlama amacıyla suç işlenmektedir. TCK m. 107/1 bakımından ise böyle bir sınırlama ve yarar sağlama amacı söz konusu değildir.

Şantaj suçunda tehdit araç olarak kullanılmaktadır. Ancak tehdidin konusu kişinin şeref veya saygınlığı ile sınırlandırılmıştır. Diğer yandan tehdidin mağdurun iradesini etkilemeye elverişli olması gerekmektedir.

Şantaj kasten işlenebilen bir suçtur. 107. maddenin ikinci fıkrası bakımında *yarar sağlama amacı* özel olarak nitelendirilse de, bize göre bu amaç, suçun temelini oluşturan bir saiktir.

Şantaj suçunun tamamlanması için mağdurun iradesini baskılayan tehdidin açıklanması veya isnat edilmesi yeterli olup; *elde edilmesi amaçlanan yararın sağlanması* veya menfaatin temin edilmiş olması gerekmez. Bu bakımdan suç neticesi harekete bitişik suçtur. Yine suç tehlike suçu olup; mağdurun herhangi bir zarara uğramış olması gerekmez.

Şantaj suçunda hata bahsi noktasında bazı vakıalar bakımından şantaj suçunda karşılaşılabileceğimiz ihtimalleri değerlendirirken doktrinde daha önce bu noktada yapılmış bir incelemeye rastlamadığımızı belirtelim. Dolayısıyla ilgili kısımda yazılanlar bilhassa geliştirilmeye açıktır.

Son olarak şantaj suçunun, bilhassa özel hayatın gizliliğini ihlal ve hakaret gibi suçlarla birlikte işlenmesi mümkün olabilmektedir. Bu kapsamda ilgili bölümde çeşitli ihtimaller kapsamında şantaj suçu ile bahsi geçen bu suçlarla birlikte diğer bazı suçların içtiması kapsamlı olarak incelenmiştir. Ancak şunu belirtelim ki, şantaj suçunun tamamlanması için m. 107/1 ve 107/2'deki fillerin yapılması veya haksız bir menfaat sağlanması için *zorlanmış olması* yeterli olacağından diğer suçlarla arasında gerçek içtima hükümlerinin uygulanmasına daha sık rastlanmaktadır.

90 F.E. Guerra-Pujol; The Problem of Blackmail: A Critique of Coase, and The Case For Blackmail Markets, www.heinonline.org (10.3.2017).

KAYNAKLAR

- Artuk, Mehmet Emin; Gökçen, Ahmet; *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Ankara, 2017.
- Centel, Nur; Zafer, Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 9. Baskı, İstanbul 2012.
- Centel, Nur; “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Şantaj Suçu”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: Prof. Dr. Duygun YARSUVAT’a Armağan*, C. IX, S. 2, s. 101-122.
- Dönmezer, Sulhi; Erman, Sahir; *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Umumi Kısım*, C. I, İstanbul 1959.
- Dönmezer, Sulhi; Erman, Sahir; *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt II, 9. Bası, İstanbul 1986.
- Guerra-Pujol, F.E.; *The Problem of Blackmail: A Critique of Coase, and The Case For Blackmail Markets*.
- Hafizoğulları, Zeki; Özen, Muharrem; *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar*, 5. Baskı, Ankara, 2016.
- Koca, Mahmut; *Yağma Cürümleri*, Ankara, 2003.
- Önder, Ayhan; *Ceza Hukuku Dersleri*, İstanbul, 1992.
- Özbek, Veli Özer ve diğerleri; *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 8. Baskı, Ankara, 2015.
- Özgenç, İzzet; *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Bası, Ankara, 2015.
- Öztürk, Bahri; Erdem, Mustafa Ruhan; *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 14. Baskı, Ankara, 2014.
- Selçuk, Sami; “İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast”, *Yargıtay Kararları Dergisi*, C. 11, S. 3, Yıl: 1985.
- Soyaslan, Doğan; *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Güncellenmiş 6. Baskı, Ankara, 2014.
- Şen, Ersan; *Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu*, C. I, İstanbul, 2006.
- Taner, Fahri Gökçen; “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, *TBB Dergisi*, S. 92, Yıl: 2011.
- Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Önok, Murat; *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 13. Baskı, Ankara, 2016.
- Ünver, Yener; Hakeri, Hakan; *Ceza Muhakemesi Hukuku*, C. I, 6. Baskı, Ankara, 2012.
- Üzülmüş, İlhan; Koca, Mahmut; *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, 2013.
- Üzülmüş, İlhan; “Şantaj Suçu”, *AÜEHFD*, C. VIII, S. 1-2.
- Üzülmüş, İlhan; *Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Ankara, 2007.
- Westen, Peter; “Why The Paradox Of Blackmail is so Hard to Resolve”, *Ohia State Journal of Criminal Law*, Vol 9, s. 585-636.
- Yaşar, Osman; Gökçen, Hasan Tahsin; Artuç, Mustafa; *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, 2. Baskı, C. 3, Ankara, 2014.
- Zafer, Hamide; *Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75)*, 3. Bası, İstanbul 2013.

İNTERNET KAYNAKLARI

- www.heinonline.org
- www.tdk.gov.tr
- www.karartek.com.tr
- www.lexpera.com.tr

ÖZ

Tehdidin özel bir hali olarak kabul edilen şantaj suçu Türk Ceza Kanunu'nun 107. maddesinde "Hürriyete Karşı Suçlar" kapsamında kaleme alınmıştır. 765 sayılı eski TCK'da şantaj suçu, "Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Suçlar" başlığı altında 188. maddede şartlı tehdit ve 192. maddede tehdit ile menfaat sağlama başlıkları altında düzenlenmişti. Çalışmamızda eski TCK'da suçun düzenleniş şekline kısaca değindikten sonra, 5237 sayılı TCK'daki suçun mevcut hali, Yargıtay kararları ile birlikte tüm unsurlarıyla ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: şantaj suçu, TCK m. 107, tehdit, şartlı tehdit, eski TCK, menfaat sağlama.